

Titel: Det mærkværdige Brev, som er funden paa Veyen imellem Kronborg og Helsingør til Trøst for sin bedrøvede og forladte Ven af Karen Maria Dveter,

Citation: "Det mærkværdige Brev, som er funden paa Veyen imellem Kronborg og Helsingør til Trøst for sin bedrøvede og forladte Ven af Karen Maria Dveter," i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 8*, L.N. Svare, 1772, s. 1.
Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_008-shoot-workid2_008_004.pdf (tilgået 30. marts 2023)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 8

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

**Det
mærkvædige
Brev,
som er funden paa Veyen imellem Kronborg og
Helsingør. Til Trøst for sin bedrøvede og
forladte Ven, af KAREN MARIA DVETER,
Med Devise: Mig har du ei forført.**

Kiøbenhavn, trykt hos L. N. Svare. 1772, boende i Skindergaden i No. 76.

2
3

Min Ven!

Om jeg ellers endnu tør kalde Dem saa, da De snarere har været min Fiende og nedrige Forrædere, end min Ven.

Jeg som et Fruentimmer, det er at sige, som en Skabning, der endog i de heftigste Forførelsens Storme, endnu besidder der fornemste Fruentimmer-Smykke, den dyrebare Uskyldighed, kan ikke længer berge den billige Vrede og retmæssige Bebrejdelser, jeg har at gjøre Dem, førend De skal møde for Deres Dommere i Evigheden.

4

Antag da, Ulykkelige! de Erindringer, jeg med en skiælvende Haand har at gjøre Dem; De maae ikke vente, at de ere saadanne, som en nedrig Skiøge kunde oversende Dem, men saadanne, som et næsten forført Fruentimmer, der har Dyden til skt Skiold og Æren til sit Pantser, kan sende Dem.

Naar jeg tænker paa de Timer, da Mørkhedens Aander har hiulpen Dem at føre mig ud af den første Uskyldighed, som et ærekiær Fruentimmer alletider maae have sig forbeholden, saa kan jeg ei efterlade at gjøre Dem disse Spørsmaal:

Hvor mange Aar er der siden, at De ganske tabte af Deres nedrige Hierte al Højagtelse og Ærbødighed for Religionen?

Har de Formaninger, som jeg alletider tør vente, at Deres gamle Fader har givet Dem, falden paa en Steenklippe? Har De funden den første Aarsag til Deres udsteyende Vandel i Deres Faders

Huus

5

Huus (som jeg tvivler paa) eller der uden for?

Har De været Deres egen Forførere, eller andre har forført Dem?

Er jeg det eneste pigebarn, som De har søgt at bringe i Deres Hore-Snarer?

Om de slap frie af Deres Fængsel og blev benaadet af Kongen af Dannemark, vilde De blive et ret dydigt Mandfolk?

Om De lovede dette, kunde man da fidere paa dette Deres Løfte?

Anker De de mange Horer, man har gjort huusflygtige paa Deres Regning?

Ønsker De ikke i Deres Hierte, at Kongen af Dannemark snart vilde befale, at alle de løse Qvinder bleve for evig satte i Tugthuset, Rasphuset og Stofhuset?

Jeg seer, De skifter Couleur; De kan neppe med Vished besvare mig nogle af disse Spørsmaal, langt mindre alle.

Deres

6

Deres Hierte allerede taget med Fordeel af de sæle Lastrr, har uden Tvivl allerede gjort Dem utilgiængelige for Indtrykket af al Morale og Sædelighed.

Men lad være, at disse mine Erindringer maatte finde et lige saadant Hierte for sig, som Deres Faders Formaninger har funden, saa Dog alligevel, fordi jeg har kiendt Dem, vil jeg vove disse Tanker paa Dem, maaskee forgieves, men lige meget, saa kan dog disse mine Tanker tiene til Nytte og Advarsel for alle andre ugudelige Kroppe.

Disse mine Tanker skal jeg lade bringe ind i Kastellet til Dem, saasnart de ere trykte; vil De læse dem, bliver det Deres egen Sag, og kan de bringe Dem til Eftertanke, vil jeg fornøye mig over min hafte Umag.

Vel skulde jeg ikke opkradse Deres Ulykkers Saar, men da en levende Forestilling om Dem, kan tiene Dem til hastig Forbedring, og føre Dem ind i en bedre Sindsforfatning, end man siger, De er udi, for den korte Tid,

de

7

De ventelig har at leve udi, øder jeg disse mine Tanker paa Dem.

Siden De skriver i Deres Fritanker til Kongen af Dannemark, at enhver har sin Helds Punkt og Florere-Tid i denne usle og ynkelige Klode, saa syntes mig, at De nok deraf kunde have Anledning til at falde i Eftertanke om at bestikke Deres Huus, og tænke paa de sidste Ting, som vi Christne kalder det, naar vi skal døe.

Og siden De synes at tvivle paa, om der er Ret eller Uret til, vil jeg anføre et Stykke af den samme Bog, som De har taget nogle af Deres Tanker af, til Kontrarium paa samme Deres Tanker.

"Jo flere Folk jeg har seet særskildte ved Klimat, Sæderne, Sproget, Lovene, Dyrkelsen og ved Forstandens Fag og Omfang,

jo mere jeg har merket, at de alle har den samme Grund i Sædeligheden.

De har alle et grovt Begreb om Ret og Uret, uden at vide eller forstaae et Ord af Guds Videnskabet, De

8

De har alle faaet denne samme Tanke i den Alders Tid, da Fornuften udvikler sig, saavel som de alle af Naturen har faaet den Kunst at løfte Byrder med Stokke, og at komme over en Flod paa en Smule Bret, da de dog ikke har lært det ringeste af Mathematiken.

Det har altsaa syntes mig, at den Tanke om Ret og Uret var en nødvendig Ting for dem, da de alle ere eenige i denne Post, saasnart de kan handle og og fornuftslutte.

Den høyeste Forstand, der dannede os, har altsaa vildt havt, at der var Ret til paa Jorden, for at vi kunde leve en vis Tid der.

Det lader for mig, at, som vi hverken har Drift som Dyrene til at nære os, eller naturlige Vaaben som dem, og vanker mange Aar i en svag Barndom, blot for alle Farer, den Smule, der havde bleven til Rest af Mennesker, fra de vilde Dyrs

9

Tænder, Hunger, Elendighed, skulde have befattet sig med at aftrætte sig nogen Mad og nogle Dyrs Hude, og at de snart skulde have gjort klart med hinanden, som Kadmuses Drages Børn, saasnart de kunde have brugt noget Væрге.

I det mindste skulde der ei have været noget Selskab, hvis Folk ikke havde fattet den Tanke om nogen Ret, som er al Selskabs Baand.

Hvordan skal vel Ægypterne, som bygte Pyramider og Obelisker, og de vankende Skyttier, som ikke engang kiendte til Hytter, have havt de samme Grund-Tanker om Ret og Uret, hvis Gud ikke havde givet Tid efter anden baade til den ene og anden denne Fornuft, som udvikler sig, og lader dem mærke de samme fornødne Grunde, saavel som at han har givet dem Orgener og Lemmer, som nødvendig bliver ved og paa den samme Maade Skyttierens og Ægypternes Slægt, naar de har naaet deres Kraft-Alder. Jeg

10

Jeg seer en barbarisk Flok, der er dum og overtroisk, et blodgierrigt og aagerkarlet Folk, som ei engang havde en Talemaade i deres raae Sprog, for at betegne Landmaaleriet og Stiernekigeriet.

Dog har disse samme Folk de samme Grundlove, som den vise Kaldæer, der har kendt Stiernernes Gange, og som den endnu flygtigere Senesier, som har brugt Stiernernes Kundskab, for at bygge Kolonier ved Kanterne af Hæmisverion, hvor det store Hav blandes med Middelhavet.

Alle disse Folk siger, at man skal ære sin Fader og Moder, at Meeneederie, Bagtale og Mord er skandløs.

De trækker da alle de samme Følger af af deres udviklede Fornufts samme Grund.

De kunde vel ei tænke, at den samme Bog skulde falde i mine Hænder, som De synes at misbruge til Deres Haandbog.

Men hvad jeg har anført heraf, er langt fra ei for at bestyrke Dem i Deres ugudelige

Satser,

11

Satser, men meget mere for at kuldkaaste alle de Bolværker, de maatte opkaaste, for at hindre Det Godes Adgang til Deres arme forvildede og forvildrede Siel.

Af det Anførte seer De, at der vist nok er Ret og Retfærdighed til, Straf og Belønning til saavel her i denne syndige Verden, som i den anden i Evigheden.

See f. Ex. paa denne Deres Vandel; var der ikke Ret til, havde Deres skivne Vandel aldrig bleven opdaget.

Havde der ei været Ret til, hvor vilde da al den galne Handel, som saa længe har været iblant os og plaget os, bleven kundt?

Ret og Retfærdighed, Straf og Belønning er til i denne Verden, saavel som i mange andre.

Hvad der nu gaaer for sig med Dem, er kuns Begyndelsen, Forspøget af den Rets Haand, der er udstrakt over Deres ret heslige og stinkne Forbrydelser.

Men De vil i kort Tid komme til at erfare, af et Væsen Høyere, end Dem og mig, vil tillade vore Øvrigheder og indsætte Overmænd, at øve paa Dem Stadfæstelsen af den Sandhed, at der er en Gud, en Ret til, der, omendskiønt den er foragtet af Dem, dog vil staae ved Magt i Hævnerens Haand, naar dette det høyeste Væsen gier Ordre.

12

Og det er der, jeg nærmere vil forestille Dem, naar jeg har noget at tale med Dem om den Tilstand, Deres Sind efter Omstændighederne kan være udi.

Om jeg med Deres spodske Fiender vilde tilspørge Dem saaledes:

Nu, Struensee! hvordan lever Du, hvordan seer det ud hos Dig? hvordan med Hiertet? Hvordan med Samvittigheden? saa veed jeg nok, at De som Norkros, vilde gaae bort fra Hullet, og skiule Dem og tie stille, eller og sige noget, der vil fornærme min Empfindtlighed og min Høflighed.

Men nei, en anden Tone med min Struensee. Rørende, men dyrebare Sandheder.

Sandheder, got for hans Hierte, Sandheder, saadant som de skal være, naar man snakker med en fangen Mand, der har gjort sig ulykkelig ved en eller anden Passion ved en og anden Lejlighed, ved en og anden stor, modbydelig, ekel og liderlig Synd.

Jeg spørger Dem da i min Uskyldigheds Navn: Hr. Græve! Har De havt saa stiv en Tænkemaade, som Deres Vandel synes, at vilde binde den Danske Almue paa Ermet, eller har den alene været en Tone, en Mine eller Skildt, der skulde udmærke en forløben Tydskers Myndighed (efter Sædvane) over den stakkels lettroende og snart bedragne Danske Almue?

13

Eller hav De været saa snydedum, at troe

og indbilde sig, at det forvovne Haandverk, De en Tid lang ustraffet har øvet, skulde løbe Dem got af?

Eins von beide; thi man troer endnu, at Deres Stolthed har været uden Lige, siden man forsikrer, at, naar nogen offentlige Affære skulde afgjøres, har deres Ordsprog, deres Valsprog været: Nei! saaledes vil vi ikke, eller: saaledes vil vi have det.

Eller at De har været et skrækkelig østersdnm Menneske, der tilligemed Deres slemme Kammerater og Kammeratinder har været slaget med en b stisk stor Blindhed, saa at De har seet og ikke seet, hørt og ikke hørt.

Hvad der nu end har været, Stolthed eller Dumhed, saa maae jeg sige, at da jeg første Gang snakket med Dem, og De slog paa den forførende Streng, tænkte jeg, at Liderlighed var rigtig nok Deres Dievel; men da jeg de andre Gange nøye havde undersøgt Deres Vandel, saae jeg som tydeligst nok, at Deres elendige Siæl var alle Skiendselers Samle-Plads, alle urene Lasters Leyested; alle Forseelsers Værksted.

Min ulykkelige Struensee! De erindrer nok, at da jeg første Gang sagde Dem, at De gierne ubehindret kunde være er liderligt Menneske, siden vi havde ingen verslige Love, der straffer de hemmelige Laster og Forbrydelser,

14

man begaaer i fine Kamre, men mit Raad til Dem var, at De ikke skulde pirre ved den Danske Almue, blænde Dem i Rigets Sager og benytte Dem af en Magt, hvis Vægt De ikke havde Skuldre til at bære; — husker De hvad De da svarte mig?

Deres Svar var dette: Naar man først engang har solgt sig til alle Lyder og Laster, og er bleven følesløs imod det Straffende og Belønnende inden i os, kan man ikke være tilfreds med at være en Fuskere iblant Skielmere, men en erts Skielm.

Jeg saae meget vel, at da jeg gik med posen i Holsteen, kunde jeg ikke blive bekendt, ved at tage Folkes Skiæg af, uden jeg med en af mine Rage-Knive paa en behændig Maade kunde have skaaren Struben ud paa en eller anden potentat, og dette gelingede mig ikke.

Stor vilde jeg være; mit høye Hierte vilde gjøre er Skridt, hvor min Stolthed kunde finde en trivelig Føde og næring.

Saasart jeg hørte, at Kongen af Dannemark vilde reise, spaaede jeg mig en gunstig Lejlighed, og en Dør at oplukkes for min efter min Smag saakaldede Lykke.

Mine onde Forsætter og Hensigter, Der længe have ulmet i mit skiændige Hier-

15

te, begyndte nu at faae et nyt Liv; jeg tog hver Dag til i Kneb og Ondskab; og jeg mærker, at jeg gierne af en nedrig Barbeersoend kunde blive en farlig, en vigtig, maaskee en vittig Struensee.

Jeg gik da Skridt fra Skridt; men mine Skridt vare hastige og forvovne. Jeg kom herind, og neppe var jeg inden for Grændserne af det Lykkelige, førend jeg soer de Danske alle Ulykker.

Jeg saae; (thi Ondskaben gjorde mig klarøyet) at vilde jeg svinge mig høit i Veiret, skulde der skee ved mere end enkelte Forbrydelser.

Saasart jeg havde gjort det første Ære-Stridt, mærkede jeg nok, at det vilde ikke være mig saa svært, at svinge mig længere og længere op i Ærens glimrende Skyer.

Saa sagt, saa gjort.

Jeg steg, jeg løb, nei! jeg fløi op i min glandsende Lykke, og Fortun mødte mig paa Halveyen, og rakte mig Ærens palmegrene.

Jo lykkeligere jeg var, jo skiændigere jeg blev, og al min Hensigt gik alene ud paa at gjøre Ondt.

See! siden De talte saaledes med mig, hvad Under da, at det har gaet Dem, som det gik; Deres Tid var endnu ei kommen; da

16

[Martin Brun], *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 8*, 1772

De begyndte at udgive de skiændigste Forordninger, hvorved nedrige Gemytter fik frie og ubehindret Adgang til Lasterne.

Men see og erfar nu, at der en hævnende Gud til, der kan lige saavel naae de Tydske, som Danske Syndere.

Men omvend Dig, Struensee! i Tide, førend der bliver for sildigt.